

Opis źródła:

Nie znamy dokładnej daty powstania *Roczników hildesheimskich*. Datę spisania można zamknąć w latach 1000–1140. Dzieło opisuje dzieje od stworzenia świata do 1137 r. Starsza część do VII wieku jest zasadniczo zgodna z kroniką Izydora z Sewilli, z okresu od 714 do 817 z *Chronicon Laurissense breve*, następnie do 1040 r. to utracone (zaginione, z których zachowały się różne fragmenty) *Annales Hildesheimenses maiores*. Sprawozdania roczne z lat 1041–1109 pochodzą z *Annales S. Albani Moguntini*, kontynuacji do 1137 r. *Annales Patherbrunnenses*. Prace rozpoczęto na początku XI w., być może już pod koniec X w. dzieło było spisywane przez dziekana kapituły katedralnej w Hildesheim Thangmara.

Miejsce wydania.

Annales Hildesheimenses, s.a. 1000, wyd. G. Waitz w: *Monumenta Germaniae Historica*.

Scriptores Rerum Germanicarum in Usus Scholarum Separa, t. 8, Hannover 1878.

Annales Hildesheimenses (DCCCXV–MIII). Roczniki hildesheimskie (815–1003), w: Vvitichindus, *Res gestae Saxonicae et Annales Corbeienses et Annales Hildesheimenses*. Widukind, *Dzieje Sasów oraz Roczniki korbejskie i Roczniki hildesheimskie*, przeł. G.K. Walkowski, Bydgoszcz 2013, s. 247–279.

Annales Hildesheimenses (cont.) a. MIII–MCI. Roczniki hildesheimskie (cd.) Lata 1004–1101, w: *Annales Sacri Romani Imperii. Roczniki Rzeszy*, przełożył G.K. Walkowski, Bydgoszcz 2014, s. 373–421.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

Brak oryginału; najstarszy zapis istnieje w kodeksie przechowywanym w Bibliothèque nationale de France w Paryżu, rękopis Ms. 6114.

Tekst źródła:

Annales Hildesheimenses (cont.) A. MIII–MCI. Roczniki hildesheimskie (cd.) Lata 1004–1101, w: *Annales Sacri Romani Imperii. Roczniki Rzeszy*, przełożył G.K. Walkowski, Bydgoszcz 2014, s. 379, 387, 389, 391.

(R. 1015) Roku czternastego panowania, drugiego cesarzowania, XIII indykcji, narodzenia Chrystusa cesarz¹ spędził w Fuldzie. Postanowił, żeby książęta: czeski Udalryk

---

¹ Tu: Henryk II.

(*Oldrzych) i polski Bolesław (*Chrobry) przybyli do niego na Wielkanoc do Merseburga. Oldrzych zjawił się dnia wyznaczonego by uwolnić się od win, które mu zarzucano. A ponieważ Bolesław tego nie uczynił, latem cesarz z silnym oddziałem wkroczył do Polski. [...]

(R. 1017) XV indykcja, Boże Narodzenie cesarz obchodził w Peldzie/Pöhlde. Tegoż roku znowu wkroczył z wojskami do Polski. [...]

(R. 1031) XIV indykcja. Boże Narodzenie cesarz Konrad spędził w Paderborn, Wielkanoc w Norymberdze. Tegoż roku syn cesarza, król Henryk, książę Bawarii i Stefan (*I Święty), król Węgier pokój zawarli potwierdziwszy go przysięgą. Emeryk (*św. Imre), syn króla Stefana, książę Ruizów był poszarpany na polowaniu przez dzika i w ten żalu godny sposób zmarł. Cesarz z niedużymi wojskami Sasów jesienią wkroczył na ziemie Słowian i nastąpił na Mieszka, który długo mu się przeciwstawiał, przywrócił region Łużyc wraz z miastami i łupami, które w latach poprzednich były zabrane/odłączone od Saksonii i zawarł pokój pod przysięgą. Zaledwie miesiąc później na Mieszka niespodziewanie napadł jego brat Bezprym, więc był zmuszony uciekać do Oldrzycha w Czechach. Takżo zatem ów Bezprym odesłał cesarzowi koronę wespół z innymi regaliami (insygniami królewskimi), które niezgodnie z prawem przywłaszczył jego brat, sam zaś w pokornym poselstwie (przez) swoich ludzi, zobowiązał się hołdować cesarzowi. [...]

(R. 1032) XV indykcja. Boże Narodzenie cesarz Konrad obchodził w Goslar, Wielkanoc w Seligenstadt (*obecnie w Hesji). Tego roku Bezprym z powodu nadzwyczajnego okrucieństwa (jakie stosował) tyrańczo/despotycznie został zabity przez swoich własnych ludzi, a i to nie bez udziału swoich własnych rodzonych braci. Wtedy Mieszko powrócił do domu, a wszystko co przecierpiał, co się z nim stało, to wynikało z jego nieprzebytej pychy, jaką widać było u niego wcześniej. Wyprawił do cesarza legatów prosząc o wyznaczenie czasu, kiedy mógłby zjawić się u cesarza i stosownie zadośćuczynić.

Po tym jak cesarz się zgodził, przybył (Mieszko) do Merseburga i pokornie hołdował sobie i swą dziedzinę cesarzowi, zapominając o koronie i całym ceremoniale królewskim. Cesarz przyjął go miłościwie, tak jak tego (Mieszko) oczekiwał i podzielił królestwo, którym onże dotychczas samodzielnie rządził pomiędzy niego a jego przyrodnim/stryjecznym bratem, niejakiem Dytrykiem. Potem (jednak Mieszko) znowu rządził sam. Oldrzych (*książę Czech) wezwany tam (także) z królewskiego rozkazu, odmówił przybycia, a więc cesarz zesłał go na wygnanie, kiedy ten przybył do Werben (*obecnie Brandenburgia), gdzie opowiedział się przeciw propozycji zawarcia pokoju z Łużyczanami/Lutyczami. A był przyłapany na tym jak również, do czego się przyznał, że knował przeciw cesarzowi dwa lata wcześniej.

Słowniczek pojęć:

Indykacja – <https://sjp.pwn.pl/sjp/indykcja;2561471>

Fulda – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Fulda;3903147.html>

Udalryk, Oldrzych – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Oldrzych;3950732.html>

Bolesław I Chrobry, książę, król Polski – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Boleslaw-I-Chrobry;3879181.html>

Merseburg – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Merseburg;3939845.html>

Peldz/Pöhlde – <https://de.wikipedia.org/wiki/P%C3%B6hlde>

Konrad II, król Niemiec, cesarz rzymski – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Konrad-II;3925151.html>

Paderborn – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Paderborn;3953174.html>

Norymberga – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Norymberga;3948377.html>

Henryk III, król Niemiec, cesarz rzymski – <https://twojahistoria.pl/encyklopedia/henryk-iii-salicki-król-burgundii-1033-1056-i-niemiec-1039-1056-swiety-cesarz-rzymski-1046-1056/>

Stefan I Święty, król Węgier – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Stefan-I-Swiety;3979393.html>

Emeryk, święty Kościoła katolickiego – <https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TS/swieci/rajski-emeryk.html>

Mieszko II – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Mieszko-II-Lambert;3940828.html>

Łużyce – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Luzyce;3935483.html>

Bezprym – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Bezprym;3876811.html>

Goslar – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Goslar;3906909.html>

Seligenstadt – <https://pl.wikipedia.org/wiki/Seligenstadt>

Dytryk – <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Dytryk;3895595.html>

Werben – <https://pl.wikipedia.org/wiki/Werben>

Łużyczenie – <https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/%C5%81u%C5%BCyczenie.html>

Pytania do źródła.

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy).

1. Jaka była relacja między cesarzem Henrykiem II a książętami Udalrykiem i Bolesławem Chrobrym?
2. Jaki był stosunek autora źródła do Polaków?
3. Dlaczego poparcia przeciwko Mieszkowi II szukano w Niemczech, u Konrada II?
4. Jak zmienił się stosunek cesarza Konrada do Mieszka II po powrocie z Czech? Jakie czynniki na to wpłynęły?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Wymień przyczyny konfliktu Henryka II z Bolesławem Chrobrym. Jakie ziemie były przedmiotem konfliktu?
2. Historia którego z klasztorów polskich wiąże swe legendarne początki z wymienionym w tekście źródła Emerykiem, synek króla węgierskiego Stefana I Świętego?
3. Co wspólnego miał tzw. Kodeks Matyldy z konfliktem między cesarzem Konradem II a Mieszkiem II?

Literatura pomocnicza:

Korta W., *Milsko i Łużyce w polityce pierwszych Piastów*, „Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka” 1990, R. 45, s. 141–184.

Labuda G., *Mieszko II król Polski (1025–1034)*, „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny” 1992, t. 73.

Strzelczyk J., *Bolesław Chrobry*, Warszawa 2014, s. 80–94, 100–124.

Szczur S., *Historia Polski. Średniowiecze*. Kraków 2002, s. 58–81.

Najważniejsze cezury.

W 1015 r. rozpoczyna się trzecia wojna Bolesława Chrobrego z Niemcami. W tym samym roku Pizańczycy odbierają Arabom Sycylię. W 1032 r. w Polsce zamordowany zostaje Bezprym, a Mieszko II (który zrzekł się korony królewskiej) wraca do kraju. W północno-zachodnich Chinach następuje uformowanie przez szczepy Tangurów państwa Si Sia.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Karolina Maciaszek.